

ACADEMICA

REVISTĂ EDITATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ

DIRECTOR: ACAD. IOAN-AUREL POP, PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE

Nr. 4–5 APRILIE-MAI 2020

Anul XXX • 354–355

DIRECTORI:

Acad. Mihai DRĂGĂNESCU
(director fondator)
octombrie 1990 – ianuarie 1994

Acad. V.N. CONSTANTINESCU
februarie 1994 – ianuarie 1998

Acad. Eugen SIMION
februarie 1998 – aprilie 2006

Acad. Ionel HAIDUC
mai 2006 – aprilie 2014

Acad. Ionel-Valentin VLAD
mai 2014 – decembrie 2017

Acad. Cristian HERA
ianuarie 2018 – aprilie 2018

Acad. Ioan-Aurel POP
mai 2018

CONSILIUL EDITORIAL:

Acad. Ioan-Aurel POP
Acad. Bogdan C. SIMIONESCU
Acad. Victor SPINEI
Acad. Răzvan THEODORESCU
Acad. Victor VOICU
Acad. Ioan DUMITRACHE

Acad. Dan BĂLTEANU
Acad. Cristian HERA
Acad. Constantin IONESCU-TÎRGOVIȘTE
Acad. Eugen SIMION
Acad. Alexandru SURDU
Acad. Maria ZAHARESCU

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-șef
Dr. Narcis ZĂRNESCU

Redactori I:
Dr. Andrei MILCA
Mihaela-Dora NECULA
Elena SOLUNCA-MOISE

SECTOR TEHNIC:

Tehnoredactor
Dr. Roland VASILIU

Operatori-corectori:
Aurora POPA
Monalisa STANCA

Responsabili de număr:
Mihaela-Dora Necula
Andrei Milca
Narcis Zărnescu

E-mail: academica@acad.ro

revista_academica2006@yahoo.com

Adresa web: http://www.acad.ro/academica2002/pag_academica.htm

Tel. 021 3188106/2712, 2713; Fax: 021 3188106/2711

Cuprins

ZIUA ACADEMIEI ROMÂNE	
Ioan-Aurel Pop, Academia Română la 154 de ani	6
MANIFEST PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT	
Scrisoarea conducerii Academiei Române către Ministrul Educației și Cercetării, Monica Cristina Anisie	8
DISCURS DE RECEPȚIE	
Octavian Lazăr Cosma, „Spre muzica românească”	13
Cornel Țăranu, Cuvânt de răspuns	26
TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI	
Dan Dascălu, Valul digitalizării invadează realitatea fizică	29
Andreas Wild, Sistemele ciber-fizice – o oportunitate pentru România	36
TEHNOLOGIA ELECTRONICĂ ÎN NOUA ERĂ DIGITALĂ	
Mihai Datcu, Senzori inteligenți și tehnologia Big Data pentru aplicații spațiale	42
CONFERINȚĂ-DEZBATERE LA ACADEMIA ROMÂNĂ	
Dan Bălțeanu, Diana Dogaru, Mihaela Sima, Efectele schimbărilor climatice asupra mediului și societății. Considerații preliminare	48
EVENIMENT ACADEMIC	
Păun Ion Otiman, Un proiect atât de necesar pentru restaurarea patrimoniului cultural național	65
PERSONALITĂȚI ACADEMICE	
Jean Askenasy, Mesaj testamentar al academicianului Solomon Marcus către Academia Română: transdisciplinaritatea	68
ANIVERSĂRI	
Luminița Chivu, Institutul de Cercetare a Calității Vieții – 30 de ani de la înființare	70
Ilie Bădescu, Dimitrie Gusti și Școala sociologică de la București la 100 de ani de la fondare	72

DOCUMENTE ȘI OPINII	
Vasile Vasile, <i>Deșteaptă-te, române...</i> – atestări documentare (II)	76
CULTURĂ SCRISĂ	
Mihaela Racovițeanu, Înființarea Editurii Cartea Românească în perioada Marii Uniri	89
Silviu-Constantin Nedelcu, Donația Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” către Biblioteca Academiei Române	92
IN MEMORIAM	
Alexandru Boboc (1930–2020)	96
APARIȚII LA EDITURA ACADEMIEI	97
GHID PENTRU AUTORI	99

Donația Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” către Biblioteca Academiei Române* (I)

*Silviu-Constantin Nedelcu***

1. Profesorul Petre Gârboviceanu

Petre Gârboviceanu s-a născut la 27 iunie 1862, fiind „fiul preotului din Gârbovățul de Jos, județul Mehedinți”¹. După absolvirea Seminarului Central din București, și-a continuat studiile universitare (1884–1887) la Leipzig², apoi a revenit în țară „doctor în filosofie, specializat în pedagogie și licențiat în teologie”³, și a fost încadrat la Seminarul Central și Școala Normală de Băieți din București⁴ (Foto 1).

A predat la Școala Normală din București, îndrumat de profesorul și mentorul său, Barbu Constantinescu. Întors de la studii, din Germania, „a dus o viață aproape austeră – el dorea să dea pildă sobrietății și prin sentimentul răspunderii individuale. A creat impresia unei persoane distante și aspre; față de educați avea o atitudine severă, dar părintească”⁵.

La Școala Normală a funcționat pentru început în calitate de pedagog școlar, însă, „din lipsa localului corespunzător unei instituții de învățământ întreaga activitate se desfășura în fostele grajduri și pivnițe ale fostei Mănăstiri «Sfânta Ecaterina»”⁶. Acesta „dormea în mansarda-dormitor și servea masa cu normaliștii la subsol. Lumina electrică nu era introdusă, iar aprovizionarea cu apă se făcea din Dâmbovița; iarna când apa lipsea se folosea zăpadă”⁷.

Devenit profesor și ulterior director, a condus Școala Normală între anii 1889–1934⁸.

Clădirea școlii în care a predat Petre Gârboviceanu și unde se află în prezent Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din

Foto 1. Profesorul Petre Gârboviceanu (1862–1934)

București „s-a ridicat în câteva etape (1891–1908) prin învingerea greutăților de organizare și finanțare”⁹ (Foto 2). Astfel, pe vremea cât acesta a fost director al Școlii Normale de Băieți din București, împreună cu ceilalți profesori a „modernizat procesul de învățământ prin finanțarea și înzestrarea Muzeului de științele naturii didactic, cu cărți pentru bibliotecă și prin introducerea cinematografului școlar”¹⁰.

După o bogată activitate desfășurată la catedră și în spațiul public, Petre Gârboviceanu s-a stins din viață la 31 decembrie 1934¹¹.

* Eveniment desfășurat cu prilejul sesiunii de primăvară a secțiunii „Carte veche. Conservare. Restaurare” (13 mai 2019, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București)

** Dr., bibliotecar, Biblioteca Academiei Române

Foto 2. Școala Normală de Băieți din București

2. Cum a ajuns Biblioteca „Petre Gârboviceanu” în colecțiile Bibliotecii Academiei Române?

Înainte de a prezenta catalogul-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”, trebuie să menționez faptul că nu întâmplător am ajuns la secțiunile reunite ale Asociației Bibliotecarilor din România (ABR), *Carte veche. Conservare. Restaurare și Tehnici pedagogice în Biblioteca Școlară și CDI*, deoarece Petre Gârboviceanu a fost deopotrivă profesor și pedagog și un liant între teologie, pedagogie și școala românească.

Dacă inițial am descoperit la Biblioteca Academiei Române acest registru-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”, ulterior am identificat în arhiva Academiei Române două documente în legătură cu această bibliotecă și cu modul în care ea a fost donată instituției noastre (Foto 3). Este vorba despre fondul *A 101 Biblioteca (1949–1950)*, *dosar nr. 173/1950*, în care am găsit cele două documente și anume:

- 1) Adresa Nr. 30B din 30 ianuarie 1950¹²;
- 2) Răspuns Nr. 748/950 din 18 februarie 1950¹³.

În prima adresă, către Direcția Inventarului din cadrul Comitetului Provizoriu al Sfaturilor Populare din București, directorul bibliotecii, Traian Popovici, scrie următoarele: „Școala Pedagogică Nr. 1 din Capitală prin adresa Nr. 219/1949, aprobată de Comitetul Provizoriu al Capitalei, Secția Învățământ, a donat Biblioteca «Petre Gârboviceanu» Bibliotecii Academiei RPR. Terminându-se operația preluării cărților, Vă rugăm să binevoiți a aproba să se poată lua în

Foto 3. Biblioteca „Petre Gârboviceanu”

primire și fișierele, precum și mobilierul Bibliotecii «Petre Gârboviceanu». Predarea cărților s-a terminat în ziua de 21 Noembrie 1949, înainte de preluarea de către Sfaturile Populare a mobilierului bibliotecii. Trăiască Republica Populară Română!”¹⁴ (Foto 4).

De aici rezultă faptul că procesul de predare a cărților către Biblioteca Academiei Române a început în anul 1949 sau, anterior, în 1948, finalizându-se toată operațiunea la 21 noiembrie 1949.

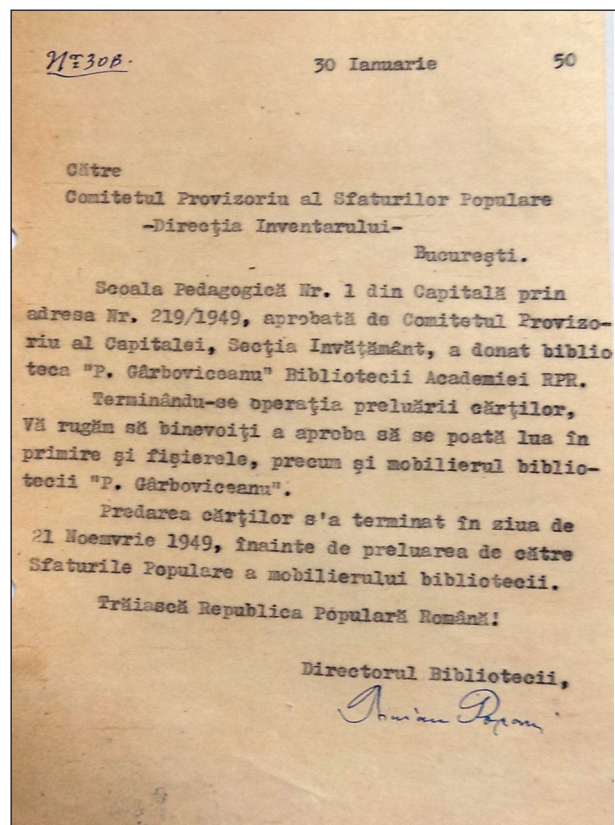

Foto 4. Adresa de donație a Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”

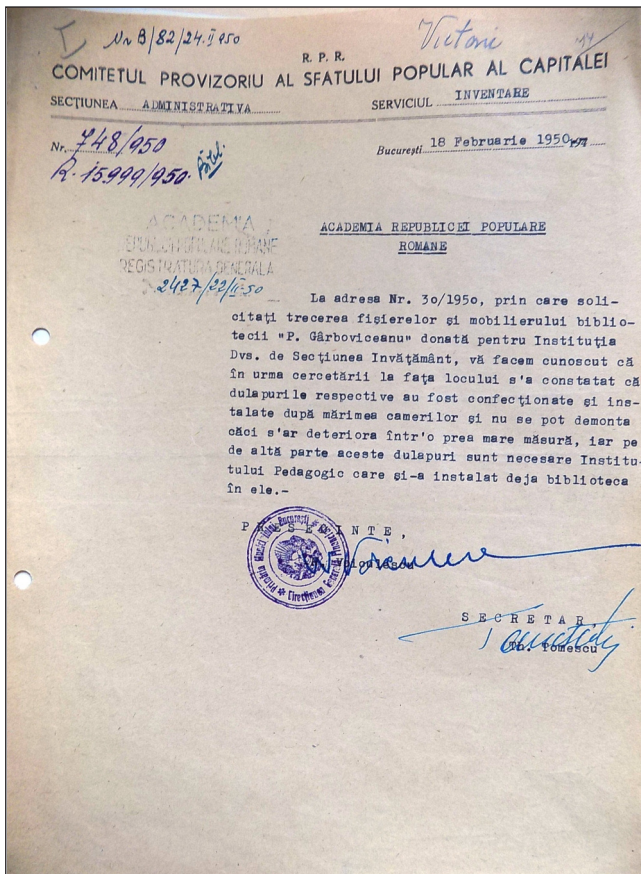

Foto 5. Răspunsul
către Academia Republicii Populare Române

În răspunsul cu nr. 748/950, din 18 februarie 1950, dat de Serviciul Inventare, Secția Administrativă a Comitetului Provizoriu al Sfatului Popular al Capitalei, către Academia Republicii Populare Române, se spun următoarele: „La adresa Nr. 30/1950, prin care solicitați trecerea fișierelor și mobilierului bibliotecii «P. Gârboviceanu» donată pentru Instituția Dvs. de Secțiunea Învățământ, vă facem cunoscut că în urma cercetării la fața locului s'a constatat că dulapurile respective au fost confecționate și instalate după mărirea camerilor și nu se pot demonta căci s'ar deteriora într-o prea mare măsură, iar pe de altă parte aceste dulapuri sunt necesare Institutului Pedagogic care și-a instalat deja biblioteca în ele”¹⁵. Documentul este semnat de Voiculescu, președinte, și Th. Tomescu, secretar¹⁶ (Foto 5).

3. Registrul-inventar al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”

Pe copertă este lipită o etichetă scrisă de mână:

94 „DARURI CĂRȚI – PERIODICE Bibl[ioteca].

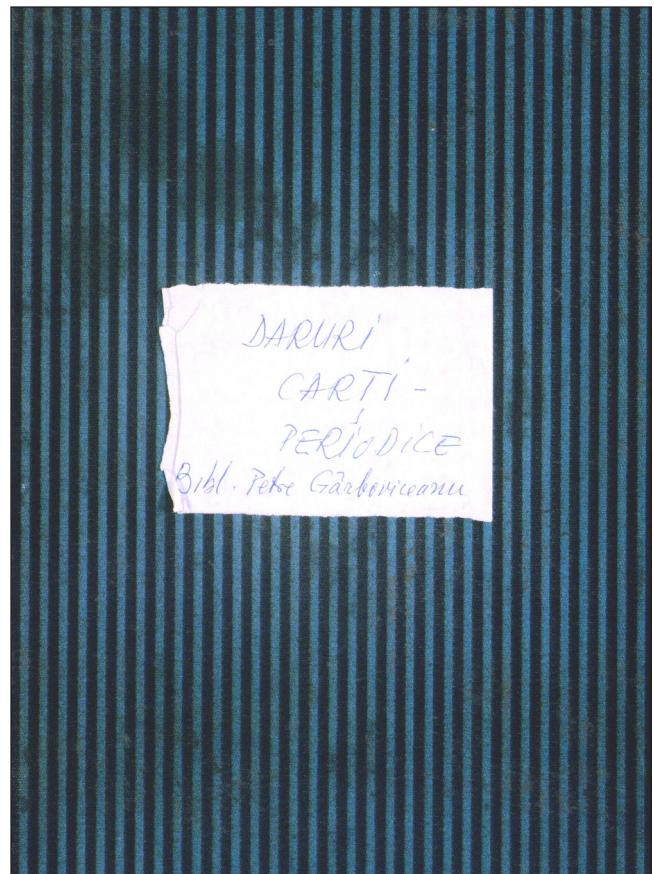

Foto 6. Registrul-inventar
al Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”

Petre Gârboviceanu”¹⁷ (Foto 6). Acest catalog al donației Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” către Biblioteca Academeiei Române conține un număr de 113 file, scrise pe față-verso.

Pe filele 1^r–108^r sunt notate sub forma unui tabel un număr de 9190 de titluri de cărți.

Pe prima filă apare scris: „Inventarul cărților din Biblioteca «Petre Gârboviceanu»”¹⁸.

Tabelul 1 conține următoarele rubrici: **N^o, Format, Numele autorului și titlul cărții, Locul și anul, Volum, Dublet, Valoarea cărții.**

De la fila 109^r până la fila 112^v sunt notate revistele existente în colecția bibliotecii, în număr de 310 titluri.

Pe fila 109^r apare scris: „Inventarul Revistelor din Biblioteca «Petre Gârboviceanu»”¹⁹.

Rubricile Tabelului 2 diferă puțin față de cele anterioare, unde erau prezentate cărțile conținute: **N^o, Format, Numele revistei, Anul, Locul, Volume, Observații.**

Pe ultima filă este lipită o etichetă cu următoarea însemnare de mână: „Prezentul registru

Tabelul 1

Nº	Format	Numele autorului și titlul cărții	Locul și	anul	Volun	Dublet	Valoarea cărții

Tabelul 2

Nº	Format	Numele revistei	Anul	Locul	Volume	[Observații

inventar cuprinde 114 file numerotate și ... (indescifrabil). Director G.... (indescifrabil) Contabil șef... (indescifrabil)²⁰.

O cercetare a conținutului acestui registru-inventar va fi continuată într-un număr viitor al revistei.

Note

1. Paul Grigoriu, *Din istoricul învățământului românesc. Profesorul Petre Gârboviceanu în contextul culturii naționale*, în „București. Materiale de istorie și muzeografie”, Vol. XVIII, București, Muzeul Municipiului București, 2004, p. 299. Disponibil online: <http://bmim.muzeulbucurestiului.ro/fisiere/18-Bucuresti-Materiale-de-Istorie-si-Muzeografie-XVIII-2004.pdf> [accesat la: 12 mai 2019].

2. *Ibidem*, p. 299.

3. *Ibidem*, p. 299.

4. *Ibidem*, p. 299.

5. *Ibidem*, p. 302.

6. *Ibidem*, p. 300.

7. *Ibidem*, p. 300.

8. *Ibidem*, p. 299.

9. *Ibidem*, p. 305.

10. *Ibidem*, p. 305.

11. *Ibidem*, p. 299.

12. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 93.

13. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 94.

14. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 93.

15. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 94.

16. Arhiva Academiei Române, fondul A 101 Biblioteca (1949–1950), dosar nr. 173/1950, f. 94.

17. Coperta față a manuscrisului Registrului-inventar al donației Bibliotecii „Petre Gârboviceanu” din Biblioteca Academiei Române.

18. Biblioteca Academiei Române, Registrul-inventar al donației Bibliotecii „Petre Gârboviceanu”, f. 1.

19. *Ibidem*, f. 109^r.

20. *Ibidem*, f. 114^r.